

Yttrande

Centerpartiet

2023-09-05

Ärende nr 2.2.1

Yttrande avseende Redovisning av uppdrag att utvärdera Göteborgs stads åtgärdsprogram mot buller 2019–2023

Yttrande

Att arbeta mot buller är väsentligt både utifrån ett folkhälsoperspektiv och ett ekonomiskt perspektiv. Buller leder till allvarliga hälsorisker för människor, inte minst barn, och innebär samtidigt svårigheter och fördyringar när staden ska bygga bostäder, förskolor och skolor. Den största orsaken till Göteborgs buller är det statliga vägnätet.

Uppföljningen visar att arbetet mot buller inte fungerat tillfredsställande, dels på grund av brister i före detta park- och naturförvaltningen och dels på grund av att Trafikverket har en avsevärt lägre ambitionsnivå för att begränsa buller än vad staden har.

Vår uppfattning att staden framgent behöver arbeta mer aktivt med påverkansarbete för att Trafikverket ska ta ett större ekonomiskt ansvar för det bullret från de statliga lederna. I stället för att det i regel är staden som får vidta kostsamma åtgärder vid nybyggnationer bör bullret i högre utsträckning åtgärdas närmare källan. Centerpartiet kommer att aktivt följa frågan och återkomma med konkreta förslag inom ramen för revideringen av åtgärdsprogrammet.

Yttrande angående redovisning av uppdrag att utvärdera Göteborgs Stads åtgärdsprogram mot buller 2019-2023

Yttrande

Vi rödgröna anser att de förbättringsområden som uppföljningen av Göteborg stads åtgärdsprogram mot buller kommit fram till är relevanta för staden att arbeta vidare med. Det är bra med en tydlig inriktning mot att åtgärda buller vid källan och att programmet ska bidra till att nå miljö- och klimatmålen.

Det är beklagligt att Trafikverket hittills haft en lägre ambitionsnivå när det gäller att åtgärda buller än staden. Buller från de statliga vägarna ger en sämre livsmiljö för människor i staden både när det gäller miljöer för boende, arbete och rekreation. Det leder till hälsorisker och ökade kostnader för staden vid stadsplaneringen. Att barn i Göteborg inte utsätts för ohälsosamt buller när de vistas på förskolan borde vara en självklarhet.

I den fyrstegsprincip som vägleder Trafikverkets arbete handlar det första steget om att först och främst överväga åtgärder som kan påverka behovet av transporter och resor samt valet av transportsätt. På Trafikverkets hemsida anges några exempel på åtgärder: Lokaliseringar, markanvändning, skatter, avgifter, parkeringsavgifter, subventioner, samverkan, resfria möten, hastighetsgräns, samordnad distribution, information, marknadsföring, resplaner och program och så vidare.

Det är viktigt att Göteborgs stad är tydlig i samtalen med Trafikverket om vad som är deras ansvar och att vi från politisk håll förväntar oss att de tar sitt ansvar när det gäller att minska trafikbullret från de statliga vägarna.

Yrkande angående – Redovisning av uppdrag att utvärdera Göteborgs Stads åtgärdsprogram mot buller 2019-2023

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Alla nämnder, vars förvaltningar där bristande resurser och förankring av programmet saknas, får i uppdrag att skyndsamt omstrukturera och skapa förutsättning för att prioritera upp arbetet mot buller.
2. Miljö- och klimatinämnden får i uppdrag att skapa ett mer genomarbetat och samordnat underlag, innehållande tydliga förutsättningar för ett framgångsrikt resultat när staden återupptar samverkansarbetet med Trafikverket.

Yrkandet

”På många platser i Göteborg är det svårt att klara riktvärdet för trafikbuller. Ett stort antal göteborgare har en bullersituation som inte är en långsiktigt god ljudmiljö. Bullret är värst vid de stora trafiklederna, i centrala Göteborg och på vissa gator med mycket genomfartstrafik”.

Detta är ett omfattande folkhälsoproblem som behöver hanteras med både skyndsamhet och kapacitetshöjande insatser. Åtgärdsprogrammet har inte varit framgångsrikt. Flera förvaltningar har bristande resurser och programmet saknar förankring i förvaltningarna.

Det beslutade systematiska arbetssättet för påverkansarbete mot Trafikverket har vare sig varit verksamt eller framgångsrikt. Ett kraftfullt omtag krävs för att komma till rätta med bristerna och samverkan med Trafikverket måste avsevärt förbättras.

Buller kan snabbt leda till bland annat koncentrationssvårigheter och sömnstörningar. På längre sikt kan risken för hjärt- och kärlsjukdom, metabola sjukdomar och psykisk ohälsa öka. Barn och unga är särskilt utsatta med risk för koncentrationssvårigheter och inlärningsproblem vid exponering av buller i hemmet eller i skolmiljön. Sjuka människor är extra känsliga för bullerstörningar.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-08-14

Diarienummer 0606/23

Handläggare

Anna Säveskog

Telefon: 031-368 03 90

E-post: anna.saveskog@stadshuset.goteborg.se

Redovisning av uppdrag att utvärdera Göteborgs Stads åtgärdsprogram mot buller 2019-2023

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

Redovisning av kommunstyrelsens uppdrag 2018-09-19 § 698 till stadsledningskontoret, att återkomma med resultatet från den planerade utvärderingen av "Åtgärdsprogrammet för buller 2019-2023" för att ge kommunstyrelsen möjlighet till medskick inför framtagandet av nästa program, antecknas och förklaras fullgjort.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade 2018-10-04 § 8 om Göteborgs Stads åtgärdsprogram mot buller 2019-2023. Kommunstyrelsen beslutade i anslutning till det att ge stadsledningskontoret i uppdrag att återkomma till kommunstyrelsen med resultatet från den planerade utvärderingen av åtgärdsprogrammet - för att ge kommunstyrelsen möjlighet till medskick inför framtagandet av nästa program. Miljö- och klimatanmännen har översänt sin utvärdering till stadsledningskontoret, vilken redovisas i detta ärende. Stadsledningskontoret bedömer att uppdraget ska förklaras fullgjort.

Bedömning ur ekonomisk dimension

I nämndens utvärdering har det framförts brist på resurser hos förvaltningar för att arbeta med åtgärder i programmet, framför allt hos park- och naturförvaltningen.

Stadsledningskontoret har utifrån underlaget svårt att värdera om det beror på en prioriteringsfråga inom förvaltningen samt vad som ligger till grund för att den tidigare nämndens åtgärder inte genomförts.

Bedömning ur ekologisk dimension

Buller är ett utbrett miljöproblem och är den miljöstörning som berör störst antal människor i Sverige samtidigt som bullret i samhället fortfarande ökar. Buller påverkar människors hälsa och livskvalitet negativt. Trafikbuller kan ibland ge upphov till sömnstörningar, kognitiv nedsättning, ökad risk för hjärt- och kärlsjukdomar, störning och tinnitus.

På många platser i Göteborg är det svårt att klara riktvärdet för trafikbuller. Ett stort antal göteborgare har en bullersituation som inte är en långsiktigt god ljudmiljö. Bullret är värst vid de stora trafiklederna, i centrala Göteborg och på vissa gator med mycket genomfartstrafik.

I Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram ingår delmålet: Göteborgs Stads säkrar en god ljudmiljö för göteborgarna, med indikatorer och målvärden avseende förskolegårdar, grönområden och bostäder.

Bedömning ur social dimension

En god och hälsosam livsmiljö kräver tillgång till goda ljudmiljöer. Stadens arbete mot buller bidrar till det.

Bilagor

1. Kommunstyrelsens protokollsutdrag 2018-09-19 § 698.
2. Miljö- och klimatanämndens handlingar 2023-06-20 § 132.
3. Rapport 2023:07 Utvärdering av Göteborgs Stads åtgärdsprogram mot buller 2019-2023.

Ärendet

I ärendet redovisas miljö- och klimatnämndens utvärdering av "Åtgärdsprogrammet för buller 2019-2023 beslutad 2023-06-20 § 132.

Beskrivning av ärendet

Enligt Förordningen (SFS 2004:675) om omgivningsbuller ska kommuner med mer än 100 000 invånare ha ett av kommunfullmäktige beslutat åtgärdsprogram. Kommunfullmäktige beslutade 2018-10-04 § 8 om Göteborgs Stads åtgärdsprogram mot buller 2019-2023. Programmet syftar till att minska omgivningsbullrets negativa effekter på människors hälsa.

Av åtgärdsprogrammet framgår att en utvärdering ska genomföras för hela programperioden, vilken ska föregå nästa revidering av programmet. Genom beslut 2018-09-19 § 698 gav kommunstyrelsen stadsledningskontoret i uppdrag att återkomma till kommunstyrelsen med resultatet från den planerade utvärderingen för att ge kommunstyrelsen möjlighet till medskick inför framtagandet av nästa program. Miljö- och klimatnämnden har översänt sin utvärdering till stadsledningskontoret.

Utvärdering och miljö- och klimatnämndens bedömning

Utvärderingen i sin helhet redovisas genom den bilagda rapporten.

Miljö- och klimatnämnden bedömer att Göteborgs Stads åtgärdsprogram mot buller för perioden 2019-2023 har varit framgångsrikt på ett flertal punkter. Flera förskolor har fått en bättre ljudmiljö och på flera platser har bullerskyddsåtgärder genomförts så att boende har fått minskade bullernivåer. Det har även under programperioden skett ett stort arbete i staden för att elektrifiera kollektivtrafiken. I stadsplaneringen har arbetet med bullerfrågan underlättats genom den förvaltningsgemensamma riktlinje för trafikbuller på skolors och förskolors ytor som tagits fram.

För åtgärdsområdet parker och grönområden bedömer dock nämnden att åtgärdsprogrammet inte har varit lika framgångsrikt, där skäl som personalomsättning och resursbrist hos park- och naturförvaltningen som varit ansvariga för åtgärden uppges. Flera underlagsrapporter har tagits fram av miljöförvaltningen i syfte att underlätta fortsatt arbete med att kartlägga och förbättra ljudmiljön i natur- och rekreationsområden.

Vidare konstaterar miljö- och klimatnämnden att Göteborgs Stads bullernätverk har bidragit till en bättre förvaltningsöverskridande dialog kring bullerfrågor i staden, vilket har gynnat åtgärdsarbetet. Vidare framför nämnden att det i framtiden är viktigt att bullernätverket också representeras av tjänstepersoner som arbetar med natur- och rekreationsområden för att tydligare sätta dessa frågor i relation till övriga frågor som diskuteras inom nätverket.

Av nämndens utvärdering framgår att flera förvaltningar, men främst tidigare park- och naturförvaltningen, uppger att brist på resurser har varit en stor del av orsaken till att åtgärder inte har blivit utförda. För att åtgärdsprogram mot buller ska bli framgångsrikt krävs ett nära samarbete med flera förvaltningar i staden framförs också i utvärderingen.

En betydande andel av trafikbullret i Göteborg kommer från statliga vägar. När åtgärdsprogrammet togs fram var det tydligt att det behövdes ett samarbete med Trafikverket för att komma till rätta med bullerproblematiken i Göteborg. Göteborgs Stad hade då en nära dialog med Trafikverket i syfte att stärka samverkan avseende ett

övergripande systematiskt åtgärdsarbete mot buller. Enligt utvärderingen har denna samverkan inte varit framgångsrik i arbetet med åtgärdsprogrammet. Enligt utvärderingen har Göteborgs Stad och Trafikverket olika ambitionsnivåer samt olika styrdokument att förhålla sig till, vilket försvårar ett närmare samarbete i åtgärdsfrågan. Göteborgs Stad har högre ambitionsnivåer avseende åtgärder vid exempelvis bullerutsatta bostäder och skolor. Genom ett uppdrag från kommunstyrelsen 2022-10-05 § 694, som syftade till att se till att det finns ett systematiskt arbetssätt för påverkansarbete mot Trafikverket, har det även förtydligats att denna samverkan är viktig samt vilken roll som miljöförvaltningen förväntas ta i denna samverkan. När åtgärdsprogrammet revideras på nytt kommer Trafikverket bjudas in till arbete med att stärka samverkan.

Inför kommande revidering har nytt underlag tagits fram som ett stöd i att kunna identifiera viktiga åtgärdsområden. Nämnden konstaterar att en tydlig utmaning för kommande program är att beskriva och följa upp effekterna som åtgärderna får. För att få större effekt av åtgärderna kommer de behöva riktas in på att lösa bullerproblematiken vid källan (reducera trafikbuller) snarare än att åtgärda det buller som uppstått, vilket är en stor utmaning.

Nämnden framför att när arbetet startas upp med att revidera åtgärdsprogrammet tar miljöförvaltningen samt övriga berörda förvaltningar och bolag, som kommer ingå i arbetet, med sig flertalet lärdomar från utvärderingen. Bland annat kommer en styrgrupp inrättas för att förankra arbetet i övriga förvaltningar på ett tydligare sätt.

Stadsledningskontorets bedömning

Stadsledningskontoret bedömer att genomförd utvärdering ger miljö- och klimatinämnden ett bra underlag inför arbetet med att ta fram det nya åtgärdsprogrammet mot buller.

Stadsledningskontoret bedömer att kommunstyrelsens uppdrag till stadsledningskontoret, att återkomma till kommunstyrelsen med resultatet från den planerade utvärderingen av ”Åtgärdsprogrammet för buller 2019-2023” för att ge kommunstyrelsen möjlighet till medskick inför framtagandet av nästa program, ska förklaras fullgjort.

Jonas Kinnander

Direktör Ärende och utredning

Eva Hessman

Stadsdirektör

Utdrag ur Protokoll

Sammanträdesdatum: 2018-09-19

Göteborgs Stads åtgärdsprogram mot buller 2019–2023

§ 698, 0688/18

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar för egen del enligt yrkande från MP, S och V:

Stadsledningskontoret får i uppdrag att återkomma till kommunstyrelsen med resultatet från den planerade utvärderingen av "Åtgärdsprogrammet för buller 2019-2023" för att ge kommunstyrelsen möjlighet till medskick inför framtagandet av nästa program.

Kommunstyrelsen tillstyrker stadsledningskontorets förslag till beslut i kommunfullmäktige.

Tidigare behandling

Bordlagt den 22 augusti 2018, § 638.

Handlingar

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande den 7 augusti 2018.

Yrkande från MP, S och V den 19 september 2018.

Protokollsutdrag skickas till

Skrivelse nr 175 till kommunfullmäktige
Stadsledningskontoret

Dag för justering

2018-10-01

Vid protokollet

Sekreterare

Lina Isaksson

Ordförande

Ann-Sofie Hermansson

Justerande

Jonas Ransgård

§ 132 Dnr MKN-2023-10710

Rapport 2023:07 Utvärdering av Göteborgs stads åtgärdsprogram mot buller 2019-2023

Beslut

1. Miljö- och klimatnämnden godkänner Rapport 2023:07 Utvärdering av Göteborgs stads åtgärdsprogram mot buller 2019-2023.
2. Miljö- och klimatnämnden skickar Rapport 2023:07 Utvärdering av Göteborgs stads åtgärdsprogram mot buller 2019-2023 till stadsledningskontoret för vidare beredning till kommunstyrelsen.
3. Miljö- och klimatnämnden skickar Rapport 2023:07 Utvärdering av Göteborgs stads åtgärdsprogram mot buller 2019-2023 för kännedom till de nämnder som är medansvariga för åtgärdsprogrammet; exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och stadsmiljönämnden.

Handlingar

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2023-06-09 med bilagor.

Handlingar skickas till

Stadsledningskontoret

Exploateringsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsmiljönämnden.

Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum: 2023-06-20

Dag för justering

2023-06-22

Vid protokollet

Sekreterare

Sara Alander

Ordförande

Karin Pleijel (MP)

Justerande

Tomas Holst (D)

Justering av protokollet har tillkännagivits genom anslag på kommunens anslagstavla 2023-06-22.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-06-09

Diarienummer 2023-10710

Handläggare

Stella Åkelius

Telefon: 031-383 38 30

E-post: stella.akelius@miljo.goteborg.se

Rapport 2023:07 Utvärdering av Göteborgs stads åtgärdsprogram mot buller 2019-2023

Förslag till beslut

1. Miljö- och klimatnämnden godkänner Rapport 2023:07 Utvärdering av Göteborgs stads åtgärdsprogram mot buller 2019-2023.
2. Miljö- och klimatnämnden skickar Rapport 2023:07 Utvärdering av Göteborgs stads åtgärdsprogram mot buller 2019-2023 till stadsledningskontoret för vidare beredning till kommunstyrelsen.
3. Miljö- och klimatnämnden skickar Rapport 2023:07 Utvärdering av Göteborgs stads åtgärdsprogram mot buller 2019-2023 för kännedom till de nämnder som är medansvariga för åtgärdsprogrammet; exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och stadsmiljönämnden.

Sammanfattning

Göteborgs Stads åtgärdsprogram mot buller 2019–2023 antogs av kommunfullmäktige den 4 oktober 2018. Bifogad rapport är en utvärdering av gällande åtgärdsprogram. Utvärderingen redovisar en sammanställning av hur åtgärderna i programmet har genomförts och rekommendationer inför kommande åtgärdsarbete.

Åtgärdsprogrammet har bidragit till att bullerutsatta förskolor och boendemiljöer har fått bättre ljudmiljöer, arbete med att elektrifiera kollektivtrafiken har genomförts och riktlinjer och underlagsrapporter har tagits fram i syfte att underlätta fortsatt arbete med att förbättra ljudmiljön i staden.

I de fall där åtgärdsprogrammet inte har varit framgångsrikt anger flera förvaltningar att brist på resurser och förankring av programarbetet i förvaltningarna har varit en stor del av orsaken till att de åtgärder som respektive förvaltning har tagit på sig inte har blivit utförda. Det är också tydligt att mer samverkan behövs med Trafikverket för att komma till rätta med bullerproblematiken i Göteborg.

Utvärderingen redogör för flertalet lärdomar som nästa åtgärdsprogram ska arbeta med, bland annat behöver åtgärdsarbetet bli tydligare förankrat i övriga nämnder och förvaltningar, och effekterna som åtgärderna ger ska tydligare redovisas.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Bedömningen ur ekonomisk dimension utvecklas under rubriken förvaltningens bedömning.

Bedömning ur ekologisk dimension

Bedömningen ur ekologisk dimension utvecklas under rubriken förvaltningens bedömning.

Bedömning ur social dimension

Göteborgs Stads bullerarbete bidrar till att skapa förutsättningar att nå hållbarhet även inom den sociala dimensionen. En god och hälsosam livsmiljö kräver tillgång till goda ljudmiljöer.

Bilagor

1. Rapport 2023:07, Utvärdering av Göteborgs stads åtgärdsprogram mot buller 2019-2023
2. Rapport: Utvärdering, åtgärdsprogram omgivningsbuller 2019-2023, Göteborgs stad, WSP Sverige AB, 2022-01-31

Ärendet

Av gällande åtgärdsprogram mot buller framgår att en utvärdering ska genomföras för hela programperioden, vilken ska föregå nästa revidering av programmet. Utvärderingen görs genom rapport 2023:07 (bilaga 1).

Beskrivning av ärendet

Göteborgs Stad är skyldig att upprätta ett åtgärdsprogram för att minska omgivningsbullrets negativa effekter på människors hälsa enligt Förordning (SFS 2004:675) om omgivningsbuller. Göteborgs Stads åtgärdsprogram mot buller 2019–2023 antogs av kommunfullmäktige 4 oktober 2018.

Åtgärdsprogrammet redogör för bullersituationen i Göteborg och syftar till att se över vilka möjligheter som finns att reducera negativa effekter av trafikbuller så långt som möjligt. Ett nytt åtgärdsprogram upprättas vart femte år.

I samband med att åtgärdsprogrammet beslutades i kommunstyrelsen (Göteborgs Stads åtgärdsprogram mot buller 2019–2023 § 698, 0688/18) fick stadsledningskontoret i uppdrag att återkomma till kommunstyrelsen med resultat från den planerade utvärderingen av bullerprogrammet för att ge kommunstyrelsen möjlighet till medskick inför framtagandet av nästa program.

Miljö- och klimatnämnden ansvarar för uppföljningen och utvärderingen av åtgärdsprogrammet.

Miljöförvaltningen följer upp och samordnar framdriften i åtgärdsprogram mot buller årligen genom att samverka och samla in information om arbetet med åtgärderna från medansvariga förvaltningar genom stadens bullernätverk. Uppföljningen har tidigare samordnats med den årliga uppföljningen av det miljöprogram som föregick det nu gällande Miljö- och klimatprogrammet.

Ett viktigt underlag i utvärderingen av åtgärdsprogrammet har varit rapporten *Utvärdering, åtgärdsprogram omgivningsbuller 2019-2023, Göteborgs stad* (bilaga 2). Utvärderingen har genomförts genom att intervjua tjänstepersoner från berörda förvaltningar och kommit med rekommendationer för fortsatt arbete med åtgärdsprogram mot buller.

Utvärderingen sammanställer de viktigaste slutsatserna och erfarenheterna från arbetet med att genomföra åtgärdsprogrammet inom programperioden 2019-2023.

Förvaltningens bedömning

Göteborgs stads åtgärdsprogram mot buller för perioden 2019-2023 har varit framgångsrikt på ett flertal punkter. Flera förskolor har fått en bättre ljudmiljö och på flera platser har bullerskyddsåtgärder genomförts så att boende har fått minskade bullernivåer. Det har även under programperioden skett ett stort arbete i staden för att elektrifiera kollektivtrafiken. I stadsplaneringen har arbetet med bullerfrågan underlättats genom den förvaltningsgemensamma riktlinje för trafikbuller på skolors och förskolors ytor som tagits fram.

För åtgärdsområdet parker och grönområden har åtgärdsprogrammet inte varit lika framgångsrikt, framför allt på grund av personalomsättning och resursbrist hos park- och naturförvaltningen som varit ansvariga för åtgärden. Flera underlagsrapporter har tagits fram av miljöförvaltningen i syfte att underlätta fortsatt arbete med att kartlägga och förbättra ljudmiljön i natur- och rekreationsområden.

Göteborgs stads bullernätverk har bidragit till en bättre förvaltningsöverskridande dialog kring bullerfrågor i staden vilket har gynnat åtgärdsarbetet. I framtiden är det viktigt att bullernätverket också representeras av tjänstepersoner som arbetar med natur- och rekreationsområden för att på ett tydligare sätt sätta dessa frågor i relation till övriga frågor som diskuteras inom nätverket

Sammantaget anger flera förvaltningar att brist på resurser har varit en stor del av orsaken till att de åtgärder som respektive förvaltning har tagit på sig inte har blivit utförda. För att åtgärdsprogram mot buller ska bli framgångsrikt krävs ett nära samarbete med flera förvaltningar i Göteborgs stad. Det krävs därmed att arbetet förankras i förvaltningarna och resurser fördelas från flera håll. Det handlar om omsättning av personal, och även om svårigheter att få tag på rätt kompetens då det råder brist på projektörer och entreprenörer. Flera av åtgärderna har också saknat specifik finansiering vilket kan ha bidragit till att de inte har blivit prioriterade i verksamheterna.

En betydande andel av trafikbullret i Göteborg kommer från statliga vägar. Redan när åtgärdsprogrammet togs fram var det tydligt att det behövdes ett samarbete med Trafikverket för att komma till rätta med bullerproblematiken i Göteborg. Göteborgs stad hade då en nära dialog med Trafikverket i syfte att stärka samverkan avseende ett övergripande systematiskt åtgärdsarbete mot buller. Denna samverkan har inte varit framgångsrik i arbetet med åtgärdsprogrammet. Göteborgs Stad och Trafikverket har olika ambitionsnivåer, och olika styrdokument att förhålla sig till, vilket försvårar ett närmare samarbete i åtgärdsfrågan. Göteborgs Stad har högre ambitionsnivåer avseende åtgärder vid exempelvis bullerutsatta bostäder och skolor. Genom uppdraget från kommunstyrelsen (KS 2022-10-05 § 694), som syftade till att tillse att det finns ett systematiskt arbetssätt för påverkansarbete mot Trafikverket, har det även förtydligats från politiskt håll att denna samverkan är viktig och vilken roll som miljöförvaltningen förväntas ta i denna samverkan. När åtgärdsprogrammet revideras på nytt kommer Trafikverket bjudas in till arbete med att stärka samverkan.

När arbetet startas upp med att revidera åtgärdsprogrammet tar miljöförvaltningen, och övriga berörda förvaltningar och bolag som kommer ingå i arbetet, med sig flertalet lärdomar från denna utvärdering. Bland annat kommer en styrgrupp inrättas för att förankra arbetet i övriga förvaltningar på ett tydligare sätt. Inför kommande revidering har också nytt underlag tagits fram som ett stöd i att kunna identifiera viktiga åtgärdsområden. Det behöver i kommande arbete bli tydligt vilken relation bullerfrågan har till andra miljö- och klimatfrågor. En tydlig utmaning för kommande program är också att beskriva och följa upp effekterna som åtgärderna får. För att få större effekt av åtgärderna kommer de behöva riktas in på att lösa bullerproblematiken vid källan (reducera trafikbuller) snarare än att åtgärda det buller som uppstått, vilket är en stor utmaning.

Peter Berntsson

Tf direktör

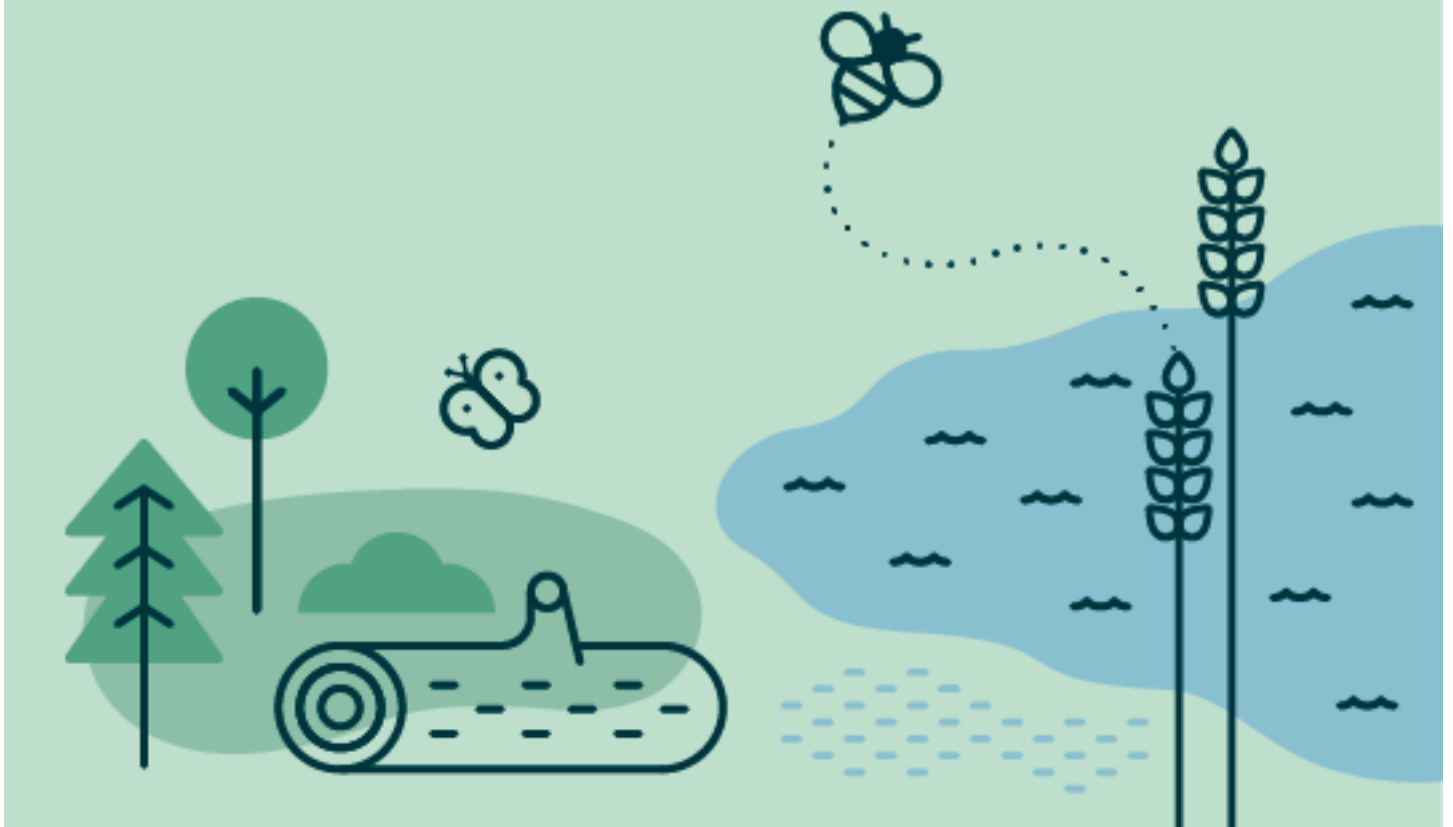
Marcus Jahnke

Avdelningschef

Utvärdering av Göteborgs stads åtgärdsprogram mot buller 2019–2023

Rapportnummer 2023:07

Förord

Göteborgs Stads åtgärdsprogram mot buller 2019–2023 antogs av kommunfullmäktige 4 oktober 2018. I åtgärdsprogrammet anges att en utvärdering för hela programperioden ska föregå nästa revidering av programmet.

Miljöförvaltningen har med stöd av konsultbolaget WSP genomfört en utvärdering av åtgärdsprogrammet under 2022. Denna rapport sammanställer de viktigaste slutsatserna från utvärderingen samt Göteborgs Stads egna erfarenheter från arbetet med att genomföra åtgärdsprogrammet.

Utvärdering av Göteborgs stads åtgärdsprogram mot buller 2019–2023

Göteborgs Stad, miljöförvaltningen

Författare: Peter Lindqvist och Stella Åkelius, miljöförvaltningen

ISBN nr: 1401-2448

Vill du använda text eller bilder ur denna rapport citerar du: Miljöförvaltningen Göteborgs Stad, 2023:07 Utvärdering av Göteborgs stads åtgärdsprogram mot buller 2019–2023

Detta är en rapport i miljöförvaltningens rapportserie. Hela rapportserien hittar du på <https://goteborg.se/mfrapporter>

Sammanfattning

Åtgärdsprogrammet mot buller i Göteborgs Stad redogör för bullersituationen i Göteborg och syftar till att se över vilka möjligheter som finns att reducera negativa effekter av trafikbuller så långt som möjligt. Ett nytt åtgärdsprogram upprättas vart femte år. Av gällande åtgärdsprogram framgår att en utvärdering ska genomföras för hela programperioden. Utvärderingen ligger till grund för nästa revidering av programmet. Syftet med denna utvärdering är att undersöka hur Göteborgs stads åtgärdsprogram mot buller för perioden 2019–2023 har genomförts och sammanfatta viktiga lärdomar inför revideringen av åtgärdsprogrammet.

Åtgärdsprogrammet har bidragit till att bullerexponerade förskolor har fått en bättre ljudmiljö och på flera platser har bullerskyddsåtgärder genomförts vilket lett till minskade bullernivåer för boende. Det har även under programperioden skett mycket arbete i staden för att elektrifiera kollektivtrafiken vilket innebär förbättrad ljudmiljö. I planeringen av nya förskolor och skolor har också arbetet med bullerfrågan underlättats genom den förvaltningsgemensamma riktlinje för trafikbuller på skolors och förskolors ytor som tagits fram. Flera underlagsrapporter som underlättar fortsatt arbete med att kartlägga och förbättra ljudmiljön i staden har även upprättats.

Göteborgs stads bullernätverk har bidragit till en bättre förvaltningsöverskridande dialog kring bullerfrågor i staden vilket har gynnat programarbetet.

I de fall där åtgärdsprogrammet inte har varit lika framgångsrikt anger flera förvaltningar att brist på resurser och förankring har varit en stor del av orsaken till att de åtgärder som respektive förvaltning har tagit på sig inte har blivit utförda. För att åtgärdsprogram mot buller ska bli framgångsrikt krävs ett nära samarbete mellan flera förvaltningar i Göteborgs stad. Det krävs att arbetet förankras i förvaltningarna och att resurser fördelas från flera håll.

En betydande andel av trafikbullret i Göteborg kommer från statliga vägar. Redan när åtgärdsprogrammet togs fram var det tydligt att det behövs ett samarbete med Trafikverket för att komma till rätta med bullerproblematiken i Göteborg. Genom uppdraget från kommunstyrelsen (KS 2022-10-05 § 694), att tillse att det finns ett systematiskt arbetssätt för påverkansarbete mot Trafikverket, har det även förtydligats från politiskt håll att denna samverkan är viktig och vilken roll som miljöförvaltningen förväntas ta i den. När åtgärdsprogrammet revideras kommer Trafikverket bjudas in till arbete för att stärka samverkan.

Utvärderingen redogör för flertalet lärdomar som nästa åtgärdsprogram ska arbeta med. Bland annat behöver åtgärdsarbetet bli tydligare förankrat i övriga nämnder och förvaltningar, och effekterna som åtgärderna får behöver tydligare redovisade. För att få större effekt av åtgärderna kommer de att behöva riktas in på att lösa bullerproblematiken vid källan (reducera trafikbuller) snarare än att åtgärda det buller som uppstått, vilket är en stor utmaning.

Innehåll

1	Inledning	5
1.1	Syfte.....	5
1.2	Bakgrund.....	5
2	Metod.....	7
3	Resultat	8
3.1	Ljudmiljön i parker och grönområden	8
3.2	Utemiljöer vid förskolor och grundskolor.....	9
3.3	Bullerskyddsåtgärder i bostadsområden	10
3.4	Buller från kollektivtrafik	11
3.5	Tyst sida	12
3.6	Skärmar och vallar	13
3.7	Stadsplanera för goda ljudmiljöer	13
3.8	Bullerkartläggning	13
3.9	Förslag inför kommande åtgärdsprogram.....	14
4	Analys och rekommendationer.....	15
5	Bilagor	17

1 Inledning

Åtgärdsprogrammet mot buller i Göteborgs Stad redogör för bullersituationen i Göteborg och syftar till att se över vilka möjligheter som finns att reducera negativa effekter av trafikbuller så långt som möjligt. Ett nytt åtgärdsprogram upprättas vart femte år.

Miljöförvaltningen följer upp och samordnar framdriften i åtgärdsprogram mot buller årligen genom att samla in information om arbetet med åtgärderna från medansvariga förvaltningar. Uppföljningen har tidigare även delvis samordnats med den årliga uppföljningen av det miljöprogram som föregick det nu gällande Miljö- och klimatprogrammet. Av gällande åtgärdsprogram framgår att en utvärdering ska genomföras för hela programperioden, vilken ska föregå nästa revidering av programmet. Utvärderingen görs genom denna rapport.

1.1 Syfte

Syftet med denna utvärdering är att undersöka hur Göteborgs stads åtgärdsprogram mot buller för perioden 2019–2023 har genomförts och sammanfatta viktiga lärdomar inför revideringen av åtgärdsprogrammet.

1.2 Bakgrund

Göteborgs Stad är, enligt Förordning (SFS 2004:675) om omgivningsbuller, skyldig att upprätta ett åtgärdsprogram vars syfte är att minska omgivningsbullrets negativa effekter på människors hälsa. Göteborgs stads åtgärdsprogram berör Göteborgs stads berörda nämnder och bolagsstyrelser. Ambitionen är att åtgärdsprogrammet ska fungera som ett paraply för åtgärder som i direkt mening har som mål att minska bullernivåerna och begränsa dess effekter på människors hälsa.

Åtgärdsprogrammet är indelat i åtta åtgärdsområden:

- Ljudmiljön i parker och grönområden
- Utemiljöer vid förskolor och grundskolor
- Bullerskyddsåtgärder i bostadsområden
- Buller från kollektivtrafik
- Tyst sida
- Skärmar och vallar
- Stadsplanera för goda ljudmiljöer
- Bullerkartläggning

Varje åtgärdsområde har en utpekad nämnd som är ansvarig för genomförandet av åtgärden. Ansvaret fördelades utifrån respektive nämnds ansvarsområde enligt reglementen. Efter att åtgärdsprogrammet fastslagits har Göteborgs stad omorganiserat arbetet med stadsutvecklingen i staden. Detta innebär att ansvaret för arbetet med bulleråtgärderna i programmet har flyttats över till nya nämnder enligt ordningen i tabell 1.

Tabell 1 Ansvarig nämnd i åtgärdsarbetet

Tidigare nämnd/förvaltning	Nuvarande nämnd/förvaltning
Park- och naturnämnden / förvaltningen	Exploateringsnämnden/-förvaltningen
Byggnadsnämnden / Stadsbyggnadskontoret	Stadsbyggnadsnämnden/-förvaltningen
Trafiknämnden / Trafikkontoret	Stadsmiljönämnden/-förvaltningen
Lokalnämnden/ förvaltningen	Stadsfastighetsnämnden/-förvaltningen

I rapporten presenteras den tidigare nämnden (eller motsvarande förvaltning) med den nuvarande ansvariga nämnden (eller förvaltningen) inom parentes.

2 Metod

Utvärderingen har genomförts av miljöförvaltningen i samråd med berörda förvaltningar.

Ett viktigt underlag i denna rapport har varit rapporten *Utvärdering, åtgärdsprogram omgivningsbuller 2019-2023, Göteborgs stad* (bilaga 1). WSP har i den rapporten utvärderat åtgärdsprogrammet genom att intervjua tjänstepersoner från berörda förvaltningar och kommit med rekommendationer för fortsatt arbete med åtgärdsprogram mot buller.

Som ett komplement till WSP:s utvärderingsrapport har miljöförvaltningen genomfört en workshop med berörda tjänstepersoner från ansvariga förvaltningar i syfte att samla in erfarenheter och inspel till kommande åtgärdsprogram. Under programperioden har även erfarenheter samlats in genom möten med den förvaltningsövergripande arbetsgrupp, bullernätverket, som miljöförvaltningen driver.

3 Resultat

I detta kapitel redovisas, för respektive åtgärdsområde, en sammanställning av hur åtgärderna har genomförts. Sist i kapitlet redovisas en sammanställning av rekommendationer inför kommande åtgärdsarbete.

3.1 Ljudmiljön i parker och grönområden

Ansvarig resurs för åtgärdsområdet var park- och naturnämnden (nuvarande exploateringsnämnden). Åtgärdsprogrammet redovisar följande planerade åtgärder:

- Skapa en förvaltningsövergripande arbetsgrupp för att särskilt arbeta med ljud och buller i parker och grönområden
- Fortsatt omvärldsbevakning och undersökning av goda exempel på lämpliga bullerskyddslösningar i parkmiljöer
- Identifiera befintliga goda ljudmiljöer som är viktiga att skydda i framtiden, med hjälp av Göteborgs stads aktuella bullerkartläggning
- Arbeta vidare med Tranquility trail.
- Utredda möjligheten att genomföra minst ett pilotprojekt i bullerutsatt område

Det förvaltningsövergripande arbetet har under programperioden utvecklats genom en förvaltningsövergripande arbetsgrupp, kallad Göteborgs stads bullernätverk. Miljöförvaltningen sammankallar bullernätverket regelbundet för att förvaltningsöverskridande diskutera aktuella bullerfrågor i staden och framdriften med åtgärdsprogrammet. Medverkan från park- och naturförvaltningen i nätverket har uteblivit på grund av resursbrist hos förvaltningen.

Fortsatt omvärldsbevakning och undersökning av goda exempel på lämpliga bullerskyddslösningar i parkmiljöer pågår kontinuerligt inom ordinarie verksamhet och genom bullernätverket. Genom nätverket har Göteborgs stad, till exempel initierat workshops och webinarier för kunskapsspridning och omvärldsbevakning.

Flera underlag har tagits fram under programperioden vilka syftar till att identifiera goda ljudmiljöer som är viktiga att bevara samt identifiera ljudmiljöer som kan förbättras. Miljöförvaltningen har med hjälp av konsult tagit fram rapporten *Goda ljudmiljöer i Göteborg – utredning och definition*¹. Rapporten utgör underlag till en metodik för att definiera, skapa och bevara goda ljudmiljöer. Som komplement till rapporten finns Göteborgs Stads egen strategiska bullerkartläggning. Miljöförvaltningen har även genomfört bullermätningar i stadsnära park- och rekreationsområden för att bättre kunna identifiera goda ljudmiljöer att åtgärda och bevara. Mellan 2019 och 2022

¹ WSP Sverige AB, 2022-02-11, *Goda ljudmiljöer i Göteborg – utredning och definition*

kartlades ljudmiljön i Slottskogen², Hisingsparken³, Trädgårdsföreningen och Kungsparken⁴.

Park- och naturförvaltningen har upprättat en förstudie avseende Tranquillity Trail, ett begrepp på gångstråk genom stadsmiljö med låga bullernivåer och platser för rekreation⁵. Detta var ett politiskt uppdrag som park- och naturnämnden gav park- och naturförvaltningen. Inget fortsatt arbete har genomförts av park- och naturförvaltningen.

Genomförande av pilotprojekt i bullerutsatt område är inte genomfört på grund av utebliven finansiering. Åtgärden är inte aktuell att arbeta vidare med i nuläget.

Representant för park- och naturförvaltningen (som WSP intervjuat) upplever att utförandet av planerade åtgärder lider av avsaknad av personalresurser och finansiering. På grund av resursbrist hos förvaltningen har man inte kunnat arbeta med åtgärderna som man har varit ansvarig för och ingen av åtgärderna under åtgärdsområdet har blivit genomförda på det sätt som anges i åtgärdsprogrammet.

3.2 Utemiljöer vid förskolor och grundskolor

Ansvarig resurs för åtgärdsområdet var trafiknämnden (nuvarande stadsmiljönämnden). Åtgärdsprogrammet redovisar följande planerade åtgärder:

- Genomföra ett uppföljningsarbete på alla befintliga förskole- och skolgårdar utifrån aktuell bullerkartläggning
- Prioritera lektytor som har mer än 55 dBA i ekvivalent ljudnivå, för bullerskyddsåtgärd
- Skyddsåtgärda minst fyra lektytor som exponeras för trafikbuller från kommunal väg

Åtgärdsarbetet har under programperioden prioriterat befintliga förskolegårdar, med beräknad ekvivalent ljudnivå om 55 dBA på mer än hälften av ytan, för åtgärd samt genomfört bullerskyddande åtgärder i den mån det är ekonomiskt försvarbart och/eller tekniskt möjligt. Totalt beräknas 52 förskolor i nuläget exponeras för ekvivalenta ljudnivåer över 55 dBA. Åtgärdsprogrammet hade som mål att förbättra ljudmiljön på skolgården på minst fyra lektytor. Totalt har sju förskolegårdar hittills åtgärdats under programperioden.

Miljöförvaltningen deltar i ett externt projekt som leds av IVL och som syftar till att kartlägga och ta fram åtgärder för bättre luftkvalitet och ljudmiljö på förskolegårdar. Projektet mäter nu ljudmiljön och luftkvaliteten på fyra

² WSP Sverige AB, 2020-01-14, *Stadsnära tysta områden – Ljudmätningar i Slottskogen - pilotstudie*

³ WSP Sverige AB, 2021-07-01, *Stadsnära tysta områden – Ljudmätningar i Hisingsparken*

⁴ WSP Sverige AB, 2022-12-30, *Ljudnivåmätningar i Trädgårdsföreningen och Kungsparken*

⁵ Chalmers tekniska högskola, 2017, *Tranquillity trail, ett lugnt stråk genom centrala Göteborg*, <https://odr.chalmers.se/server/api/core/bitstreams/ae28fede-ada0-4f52-87af-5cce5f2dc2e8/content>

förskolor i staden för att på sikt undersöka hur gröna lösningar som växtplank, vallar och träd förbättrar förskolebarnens utemiljö.⁶

Göteborgs Stad har ett antal för- och grundskolor som exponeras för höga ljudnivåer från statlig infrastruktur och en aktiv dialog med Trafikverket behöver ske avseende skyddsåtgärder på dessa skol- och förskolegårdar. Trafikverket och Göteborgs Stad har olika ambitionsnivåer avseende genomförande av bullerskyddsåtgärder på för- och grundskolgårdar, där Göteborgs stad har högre ambitionsnivåer. Kommunala nämnder har begränsad rådighet över åtgärder som berör statlig väg och järnväg vilket i dagsläget begränsar genomförandet av möjliga skyddsåtgärder vid för- och grundskolor som exponeras för höga ljudnivåer från statlig infrastruktur.

Samverkan med Trafikverket är en prioriterad fråga inför revideringen av åtgärdsprogrammet som startar 2023. Stadsledningskontoret fick genom beslut i Kommunstyrelsen KS 2022-10-05 § 694 i uppdrag att, i samverkan med trafikkontoret och miljöförvaltningen, tillse att det finns ett systematiskt arbetssätt för påverkansarbete mot Trafikverket för att få Trafikverket att göra fler investeringar i åtgärder för att minska de negativa konsekvenserna för göteborgarna av trafikbuller och luftföroreningar från statlig trafikinfrastruktur. Stadsledningskontorets föreslog bland annat att miljöförvaltningen får i uppdrag att hantera frågan om utvecklat påverkansarbete gällande buller i fortsatt arbete med åtgärdsprogram för buller.

3.3 Bullerskyddsåtgärder i bostadsområden

Ansvarig resurs för åtgärdsområdet var trafiknämnden (stadsmiljönämnden). Åtgärdsprogrammet redovisar följande planerade åtgärd:

- Genomföra åtgärder enligt framtaget prioriteringsunderlag på bostäder med mer än 63 dBA i ekvivalent ljudnivå vid mest utsatt fasad.

Trafikkontoret (nuvarande stadsmiljönämnden) har upprättat ett prioriteringsunderlag som ska underlätta genomförandet av bullerskyddsåtgärder och handlägningsarbete vid bullerklagomål. I tabell 2 nedan redovisas antal platser där bullerskyddsåtgärder genomförts under programperioden.

⁶ IVL Svenska miljöinstitutet 2023, *Bättre luft och mindre trafikbuller i barnens utemiljö*, länk: [Bättre luft och mindre trafikbuller i barnens utemiljö - IVL.se](https://www.bättreluft.se/luft-och-mindre-trafikbuller-i-barnens-utemiljo/)

Tabell 2 Antal platser där det genomförts bullerskyddsåtgärder av trafikkontoret (stadsmiljöförvaltningen)

Antal platser	2019	2020	2021	2022
Bidrag till fönster och ventilationsgenomföringar	7	1	1	0
Bidrag till bygge av bullerplank i egen regi	1	6	2	1
Gräs i spår	1	0	0	0

Hittills har inga åtgärder genomförts år 2023. Det är svårt att göra en uppskattning av hur många personer som har blivit hjälpta av de genomförda åtgärderna som redovisas i tabellen ovan. Detta beror på svårigheter att uppskatta antal boende på de olika fastigheterna där åtgärderna genomförts, samt att det är svårt att bedöma om samtliga boende på platsen fått lägre bullernivåer av åtgärden. Åtgärderna är en redogörelse för de åtgärder som trafikkontoret (stadsmiljöförvaltningen) har kännedom om. Även andra förvaltningar och bolag kan ha vidtagit bullerskyddsåtgärder (se vidare kapitel 3.6 om ett samlat underlag över kommunala skärmar och vallar).

Arbete med prioriterade åtgärder pågår kontinuerligt. Trafikkontoret anser att deras arbete med utförande av åtgärder bromsas av att staden och regionen är inne i en intensiv byggfas där det råder brist på projektörer och entreprenörer. Med arbetet att utveckla och exploatera Göteborg följer också flertalet investeringar vilket gör att Göteborgs Stad är tvungen att prioritera åtgärder.

Av åtgärdsprogrammet framgår att Göteborgs Stad, för att driva denna fråga vidare, behöver föra en tydligare dialog med Trafikverket.

3.4 Buller från kollektivtrafik

Ansvarig resurs för åtgärdsområdet var trafikinämnden (nuvarande stadsmiljönämnden). Åtgärdsprogrammet redovisar följande planerade åtgärder:

- Fortsatt realisering av de föreslagna åtgärderna från underlagsrapport *Handlingsplan för buller från buss och spårvagn. Underlag för detaljerat åtgärdsprogram.*
- Elektrifiering av fler bussar.

Underlaget *Handlingsplan för buller från buss och spårvagn* hann inte uppdateras när åtgärdsprogrammet togs fram utan var aktuellt till tidigare åtgärdsprogram (2014-2018). Åtgärderna i underlaget är därför till viss del mindre aktuella än andra åtgärder i programmet och annat arbete har prioriterats.

Miljöförvaltningen har under programperioden beställt en studie med bullermätningar från de olika spårvagnsmodellerna som används i staden⁷. Studien visar att spårvagnen av typ M33, som är den nyaste spårvagnsmodellen, har lägst bulleremission. De äldsta modellerna (av typ M29) alstrar mest buller och skillnaden ökar med ökad hastighet.

Göteborgs stad är part i samarbetet ElectriCity, en plattform där akademi, industri och offentlig sektor samarbetar för att utveckla elektrifierade transporter⁸. Under programperioden har miljöförvaltningen och trafikkontoret (stadsmiljöförvaltningen) varit med i flertalet projekt som syftar till att visa nyttorna av en storskalig elektrifiering av fordonsflottan:

- En studie över busslinje 60, före och efter att linjen elektrifierades⁹. Studien visade att färre stördes av buller och att boende upplevde hälsoförbättringar av elektrifieringen.
- Projektet Electric worksite, som arbetar för en övergång till eldrivna arbetsmaskiner.
- Projektet Dreemer, där miljöförvaltningen ska beräkna effekten på luft och buller för olika scenarier kopplade till en storskalig elektrifiering i Göteborgs Stad samt utreda förutsättningarna för kontinuerliga bullermätningar för att kunna studera elektrifieringens effekter på ljudmiljön på avgränsade platser i staden

3.5 Tyst sida

Ansvarig resurs för åtgärdsområdet är miljö- och klimatanmännen.

Åtgärdsprogrammet redovisar följande planerade åtgärd:

- Utöva tillsyn på fastigheter med innegårdar som beräknas ha mer än 55 dBA i ekvivalent ljudnivå och som har hög ljudnivå från trafik för att säkerställa att den samlade ljudnivån från installationer inte överstiger Naturvårdsverkets riktlinjer.

Åtgärden har pågått sedan tidigare åtgärdsprogram och blev klar 2022. På aktuella fastigheter har fastighetsägare åtgärdat bullersituationen så att boende har fått en minskad bullernivå på innergården.

⁷ Norkonsult Akustik AB, Version: 1 2023-03-30, *Spårvagn M33 – indata till beräkningsmodellerna NMT96 och Nord 2000*

⁸ <https://www.electricitygoteborg.se/sv>

⁹ Göteborgs universitet, 2022, *Påverkan på buller, bullerstörning och hälsa bland boende före och efter införande av elektrifierad busstrafik – en interventionsstudie i Göteborg*, <https://www.gu.se/en/news/better-residents-health-after-switch-to-electric-buses>

3.6 Skärmar och vallar

Ansvarig resurs för åtgärdsområdet var trafikinämnden (nuvarande stadsmiljönämnden). Åtgärdsprogrammet redovisar följande planerade åtgärd:

- Uppdatera befintlig plan för platser som är lämpliga för vallar och för en snabb hantering av schaktmassor för bullerskydd
- Ta fram ett samlat underlag över alla befintliga kommunala skärmar och vallar

Trafikkontoret (Stadsmiljöförvaltningen) uppger att inga vallar har anlagts under perioden för åtgärdsprogrammet eftersom de upplever det som väldigt svårt att få tag i schaktmassor med ett innehåll som har mindre än ringa risk för föroreningar.

Det har inte tagits fram något samlat underlag över befintliga kommunala skärmar och vallar. Med många olika förvaltningar och aktörer inblandade i stadsutvecklingen är det en utmaning att få tillgång till information om vilka skärmar och vallar som byggs i Göteborgs stad.

3.7 Stadsplanera för goda ljudmiljöer

Ansvarig resurs för åtgärdsområdet var byggnadsnämnden (nuvarande stadsbyggnadsnämnden). Åtgärdsprogrammet redovisar följande planerade åtgärd:

- Tillämpa *Vägledning för trafikbuller i planeringen*

Vägledning för trafikbuller i planeringen har under programperioden (efter ett uppdrag från kommunfullmäktige) kompletterats med en förvaltningsgemensam riktlinje för trafikbuller på skolors och förskolors ytor. Den nya riktlinjen syftar till att sätta ramarna för hur buller från väg- och spårtrafik på nya skolors och förskolors friytor bör hanteras och bedömas i planeringen.

Vägledningen för trafikbuller i planeringen är i behov av revidering i sin helhet för att kunna tillämpas fullt ut.

3.8 Bullerkartläggning

Ansvarig resurs för åtgärdsområdet är miljö- och klimatinämnden. Åtgärdsprogrammet redovisar följande planerade åtgärder:

- Upplysa berörda förvaltningar och allmänheten om kartans nytta och tillämpning
- Uppdatera kartan kontinuerligt
- Utveckla fördjupningar i kartan

Miljöförvaltningen arbetar med att göra bullerkartan tillgänglig för andra förvaltningar och allmänheten genom att tillgängliggöra resultaten via Gokart och miljöförvaltningens karta. Miljöförvaltningen tar också fram fördjupade

analyser till kartan, över bullersituationen på exempelvis skolgårdar, förskolegårdar och parker. Kartan uppdaterades år 2019 och 2022.

3.9 Förslag inför kommande åtgärdsprogram

Av rapporten som tagits fram av WSP och genom workshops med berörda förvaltningar har det framkommit förbättringsområden för kommande åtgärdsprogram som ska tas fram under 2023–2024. Sammanfattningsvis är följande viktigt att fokusera på till nästa åtgärdsprogram:

- Målen i det nya åtgärdsprogrammet behöver spegla Miljö- och klimatprogrammets mål och även andra styrande dokument behöver fångas upp i revideringsarbetet. Det behöver finnas en tydlig koppling mellan stadens bullerproblematik och andra viktiga samhällsutmaningar i det nya åtgärdsprogrammet.
- Förankringen i förvaltningarna är viktig och behöver förbättras till kommande åtgärdsprogram. Det behövs kontinuerlig förankring i organisationsledningen hos berörda förvaltningar och ansvarsfördelning och resursfördelning behöver förtydligas. Formellt behöver det vara tydligt hur arbetet med åtgärdsprogrammet är organiserat, genom exempelvis styrgrupp, arbetsgrupp och referensgrupp.
- Åtgärderna behöver kostnadssättas så att medel kan avsättas för arbetet med åtgärderna i förvaltningarnas budgetar. Tillräckligt med resurser behöver finnas för att åtgärdsprogrammet ska bli framgångsrikt.
- Det behövs en tydligare kontinuerlig uppföljning och dokumentation av genomförda åtgärder och effekten av dessa. Åtgärdsförslagen i kommande åtgärdsprogram behöver bedömas med avseende på vilken effekt de kommer ha och det behöver vara tydligt hur effekterna av programmet ska följas upp.
- Det är i aktuellt åtgärdsprogram störst fokus på åtgärder som ska skydda mottagare. I reviderat program bör större fokus vara på att åtgärda bullerkällorna. Trafikverket är en viktig part som Göteborgs Stad behöver få med i arbetet för ett lyckat resultat i att rikta åtgärder mot källan.

4 Analys och rekommendationer

Göteborgs stads åtgärdsprogram har bidragit till att flera förskolor har fått en bättre ljudmiljö och på flera platser har bullerskyddsåtgärder genomförts så att boende har fått minskade bullernivåer. Det har även under programperioden skett mycket arbete i staden för att elektrifiera kollektivtrafiken vilket kommer reducera bullernivåer i staden. I stadsplaneringen har också arbetet med bullerfrågan underlättats genom den förvaltningsgemensamma riktlinje för trafikbuller på skolors och förskolors ytor som tagits fram.

För åtgärdsområdet parker och grönområden har åtgärdsprogrammet inte varit lika framgångsrikt, framför allt på grund av personalomsättning och resursbrist hos park- och naturförvaltningen som varit ansvariga för åtgärden. Miljöförvaltningen har tagit fram flera underlagsrapporter i syfte att underlätta fortsatt arbete med att kartlägga och förbättra ljudmiljön i natur- och rekreationsområden.

Göteborgs stads bullernätverk har bidragit till en bättre förvaltningsöverskridande dialog kring bullerfrågor i staden vilket har gynnat programarbetet. I framtiden är det viktigt att bullernätverket också representeras av tjänstepersoner som arbetar med natur- och rekreationsområden för att på ett tydligare sätt sätta dessa frågor i relation till övriga frågor som diskuteras inom nätverket.

Sammantaget anger flera förvaltningar att brist på resurser har varit en stor del av orsaken till att de åtgärder som respektive förvaltning har tagit på sig inte blivit utförda. För att åtgärdsprogram mot buller ska bli framgångsrikt krävs samarbete med flera förvaltningar i Göteborgs stad. Det krävs därmed att arbetet förankras i förvaltningarna och resurser fördelas från flera håll. Det handlar om omsättning av personal, och även om svårigheter att få tag på rätt kompetens då det råder brist på projektörer och entreprenörer. Flera av åtgärderna har också saknat specifik finansiering vilket kan ha bidragit till att de inte har blivit prioriterade i verksamheterna.

En betydande andel av trafikbullret i Göteborg kommer från statliga vägar. Redan när åtgärdsprogrammet togs fram var det tydligt att det behövs ett samarbete med Trafikverket för att komma till rätta med bullerproblematiken i Göteborg. Göteborgs stad hade då en nära dialog med Trafikverket i syfte att stärka samverkan avseende ett övergripande systematiskt åtgärdsarbete mot buller. Denna samverkan har inte varit framgångsrik i senare arbete med åtgärdsprogrammet. Göteborgs Stad och Trafikverket har olika ambitionsnivåer, och olika styrdokument att förhålla sig till, vilket försvårar ett närmare samarbete i åtgärdsfrågan. Göteborgs Stad har högre ambitionsnivåer avseende åtgärder vid exempelvis bullerutsatta bostäder och skolor. Genom uppdraget från kommunstyrelsen (KS 2022-10-05 § 694) som syftade till att tillse att det finns ett systematiskt arbetssätt för påverkansarbete mot Trafikverket har det även förtydligats från politiskt håll att denna samverkan är viktig.

Miljöförvaltningen föreslår förstärka denna samverkan inom ram för revideringen av åtgärdsprogram för buller. När åtgärdsprogrammet revideras kommer Trafikverket bjudas in till arbete med att stärka samverkan.

Till revideringen av åtgärdsprogrammet behöver en styrgrupp inrättas för att förankra arbetet i övriga förvaltningar och bolag på ett tydligt sätt. Inför kommande revidering har också nytt underlag tagits fram som ett stöd i att kunna identifiera viktiga åtgärdsområden. Det behöver i kommande arbete bli tydligt vilken relation bullerfrågan har till andra miljö- och klimatfrågor. En tydlig utmaning för kommande program är också att beskriva och följa upp effekterna som åtgärderna får. För att få större effekt av åtgärderna kommer de behöva riktas in på att lösa bullerproblematiken vid källan (reducera trafikbuller) snarare än att åtgärda det buller som uppstått, vilket är en stor utmaning.

5 Bilagor

1. WSP Sverige AB, 2022-01-31, *Utvärdering, åtgärdsprogram omgivningsbuller 2019-2023, Göteborgs stad.*

Miljöförvaltningen

Box 7012, 402 31 Göteborg

Telefon, växel: 031-365 00 00

E-post: miljoforvaltningen@miljo.goteborg.se